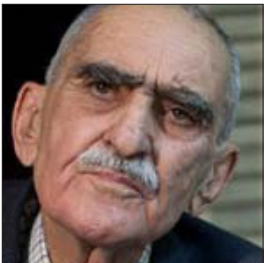

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

شاخص ترین کتابدار تاریخ معاصر ایران

ایرج افشار؛ ایرانشناس، کتاب‌شناس، مصحح و مجله‌نگار نامی ۱۶ مهرماه سال ۱۳۰۴ در تهران متولد شد. سال ۱۳۲۸ تحصیلات خود را در رشته حقوق با گرایش قضایی به پایان برد. او که شاخص‌ترین کتابدار تاریخ معاصر ایران بود چند سالی ریاست کتابخانه دانشگاه تهران را بر عهده داشت. افشار زبان انگلیسی و فرانسه را خوب می‌دانست. ده سال کتابدار دانشکده حقوق بود و سپس رئیس کتابخانه دانش سرای عالی شد. یک سال

نیز ریاست کتابخانه ملی را بر عهده داشت و چهار سال هم رئیس اداره کل انتشارات دانشگاه بود. او عضو انجمن ایرانشناسی، عضو هیات انتخاب کتاب، عضو کمیته جایزه کتاب‌سال، عضو انجمن کتابداران ایران، عضو هیات اجرایی انجمن تاریخ بود و همچنین از اعضای شورای عالی داتره المعارف بزرگ اسلامی به‌شمار می‌رفت. سردبیری یکی از مهم‌ترین نشریات حوزه کتاب و نشر با عنوان راهنمای کتاب را برای نزدیک به دو دهه بر عهده داشت و نیز نشریه فرهنگ ایران زمین و آینده را سردبیری کرد. مجموعه تالیفات ایرج افشار نزدیک به ۵۰۰ عنوان است. سید فرید قاسمی کتابی حجیم درباره زندگی و آثار او نوشت که سال ۱۳۸۸ روانه بازار نشر شد.

افشار به دعوت دانشگاه هاروارد آمریکا یک سال در آن کشور مقیم بود و به کار مرتب‌کردن کتاب‌های السنه شرقی آن دانشگاه اشتغال داشت و همچنین برای امور مربوط به کتاب و کتابداری سفرهایی به کشورهای مختلف داشته است. ایرج افشار، نسخه‌شناس، پژوهشگر و ایران‌شناس برجسته ۱۸ اسفند سال ۱۳۸۹ درگذشت. او پیش از مرگ کتابخانه شخصی‌اش را به مرکز داتره المعارف بزرگ اسلامی اهدا کرد.

خودزنی / محیط‌زیست

شکار چپانی که به آدم‌ها رحم نمی‌کنند

گزارشی که امروز در پایگاه خبری دیدهبان محیط‌زیست خواندم، یکی داستانی است پر آب چشم؛ حکایتی است از وطن دوستی و حس تعهد به میهن از جانب یک پیر مرد هفتادساله از یک سو، و ناچوآمدی و ستمگری عده‌ای شکارچی سودجو از سوی دیگر. اما در سمت دیگری از این ماجرابی توجهی مسئولانی راهی بینیم که پیر مرد داستان ما، جانش را برای کمک رساندن به آنها در طبق اخلاص گذاشته است. خودتان ماجرا را بخوانید:
«متأسفانه یکی از همیاران محیط‌زیست استان یزد که در موارد متعدد از فعالیت شکارچپان غیرمجاز در منطقه یزدکوه منصورآباد جلوگیری کرده‌بود، توسط شکارچپان متخلف هدف گلوله قرار گرفته‌بود در شرایط ناگواری به سر می‌برد. آقای عباس شایقی از همیاران محیط‌زیست است که مدت‌هاست در منطقه یزدکوه منصورآباد علاوه بر دامداری به حفاظت از محیط‌زیست منطقه نیز مشغول است. این همیار مسن که حدود ۷۰سال سن دارد به‌طور شبانه‌روزی در منطقه حضور دارد و در صورت مشاهده هرگونه تخلف از جمله ورود شکارچپان غیرقانونی یا افاصله موضوع راه‌نیروهای محیط‌زیست یزد منتقل می‌کند.رود غیرقانونی بیشتر شکارچپان به منطقه یزدکوه توسط آقای شایقی به محیط‌زیست گزارش می‌شود و تاکنون متخلفان زیادی از طریق گزارش‌های ایشان دستگیر شده‌اند. محیط‌زیست استان یزد در این منطقه از شمنده که زیستگاه گونه‌های شاسخصی چون پلنگ، کل و بز، قوچ و میش، آهو، جیبر و حتی یوزپلنگ آسیایی است پاسگاه محیط‌بانی ندارد. نیروهای محیط‌زیست که هر از چندی برای گشت و کنترل وارد این منطقه می‌شوند از منزل آقای شایقی جهت اقامت موقت و استراحت استفاده می‌کنند. فعالیت و حضور دائم این همیار محیط‌زیست در یزدکوه باعث شده است شکارچپان متخلف امکان ورود و تخلف در این منطقه آزاداندلشته باشند و در نتیجه منافع متخلفان به شدت به خطر افتاده است. به همین دلیل گروهی از شکارچپان متخلف و گوشت‌فروش در صدد آن برآمدند تا این همیار محیط‌زیست را خانه‌شمن کنند و سپس به تخلفات خود مشغول شوند. نیمه‌های شب چهارشنبه ۸۷/۷/۹۴ شکارچپان متخلف با برنامه‌ای از پیش طراحی شده ابتدا کابل تلفن منزل آقای شایقی را قطع کرده و سپس با ایجاد سر و صدای راز درون خانه بیرون کشیدند. گروهی از متخلفان ناشناس به شکلی ناچوانمردانه این پیر مرد ۷۰ساله را با ضرب‌مشت و لگدو چوب‌مورد ضرب و شتم قرار داده و نهایتاً هنگامی که آقای شایقی روی زمین افتاده بود به وسیله اسلحه شکاری از فاصله بسیار نزدیک به پای وی شلیک کردند. این همیار محیط‌زیست پس از حادثه با کمک تعدادی از افراد محلی به بیمارستانی در یزد منتقل شده‌و هم‌اکنون در بخش مراقبت‌های ویژه بستری است. متأسفانه تعداد بسیار زیادی ساچمه آبیشت از یکصد ساچمه (در ناحیه اتصال استخوان ران به لگن وارد بدن آقای شایقی شده است. پلیس اطلاعات و امنیت استان یزد تحقیقات خود را برای شناسایی عوامل شلیک به آقای شایقی آغاز کرده اما اعلان این اقدام ناچوانمردانه هنوز شناسایی نشده‌اند. شرایط جسمی این همیار محیط‌زیست بسیار وخیم گزارش شده و پزشکان نیز به دلیل عارضه قلبی و حساسیت محل برخورد گلوله، تاکنون برای انجام عمل جراحی بر روی ایشان به نتیجه نرسیده‌اند. علاوه بر شرایط وخیم جسمی این همیار محیط‌زیست از لحاظ مالی شدیداً در تنگناست و توان پرداخت هزینه‌های هنگفت درمان را ندارد. متأسفانه مسئولان اداره کل حفاظت محیط زیست استان یزد از زمان وقوع این حادثه تاکنون حتی به عیادت این همیار محیط‌زیست نرفته‌اند و هرگونه حمایت مادی و معنوی خود را از او دریغ کرده‌اند.»

فارسی را پاس بداریم

حذف غمبار و بی دلیل فعل از جمله‌های فارسی

یکی از بدبختی‌های زبان فارسی این است که ما کاربران این زبان در هنگام نوشتن، بی خود و بی جهت فعل حذف می‌کنیم و پیش خودمان گمان می‌کنیم این کار درست است و در توجیه هم می‌گوییم: فعل جمله اول را به قرینه لفظی حذف کرده‌ایم؛ می‌پرسید منظورت چیست؟ عرض می‌کنم. وقتی دو جمله به هم معلوف می‌شوند (یعنی با «او» به هم وصل می‌شوند) اگر فعل هر دو جمله یکی باشد ما حق داریم فعل را از آخر جمله اول حذف کنیم و در پایان جمله اول آن را ذکر کنیم. این نوع حذف فعل را در دستور زبان فارسی حذف به قرینه لفظی می‌نامیم. اما نکته غمبار این است که حذف‌های ما، اغلب هیچ قرینه لفظی ای ندارند و معمولاً این حذف‌ها در جملاتی رخ می‌دهند که جمله اول نیازمند فعل کمکی است. لطفاً به مثال‌هایی که در ادامه می‌آیند دقت بفرمایید:
- پلیس ویژه، دادستانی را اشغال و خواستار آزادی این سه تن شد.
- ملا حظهمی فرمایید؟ بعد از کلمه «اشغال» فعلی نیامده و فعل شدد در پایان جمله دوم برای جمله نخست نامناسب است. یعنی نمی‌توانیم بنویسیم: پلیس ویژه، دادستانی را اشغال شد. بنابراین شکل درست

نان داغ کباب داغ / تازه‌های نشر

مخالفت منصفانه و جوانمردانه

موروی بر کتاب سوسیالیسم اثر ماکس وبر

سوسیالیسم اگر چه روس‌ها را خانه خراب کرد و طی یک انقلاب بلشویکی این کشور پهناور را در دام حکومتی کمونیستی انداخت که جنایاتش، تزارهای ظالم را روسفید کرد؛ اما پایه‌گذاران این مرام و مسلک اندیشمندانی آلمانی بودند. شاید به همین خاطر بود که برخی از سیاست‌مردان و متفکران آلمانی هراس بسیاری از آن داشتند و با توجه به شرایط دشوار تحمیل شده بر آلمان و مردمش بعد از جنگ جهانی اول، این کشور را مستعد افتادن در دام سوسیالیسم می‌دانستند. از منظر ماکس وبر صنعتی شدن و سرمایه‌داری نه فقط تقدیر تاریخی غرب که تقدیر آلمان نوین هم بود. آلمانی که بسیمارک آن را پایه‌گذاری کرده بود. از منظر تقدیری، این مفاهیم (سرمایه‌داری و صنعتی شدن) نشانه‌های تحقق یافتن عقلانیت غربی هستند که از نظر وبر تقدیر آلمان نیز بودند. عقلانیتی که تجلیات آن به عنوان تقدیر آلمان مدرن، باید سیاست‌های رایش را ممین سازند. وبر این مهم را یک تکلیف می‌دانست؛ تکلیفی تاریخی برای بورژوازی آلمان؛ به عبارت دیگر او باور داشت بورژوازی آلمان مکلف است با تغییر دولت فتودال محافظه‌کار و دموکراتیزه ساختن جامعه به مبارزه علیه انقلاب و سوسیالیسم بپردازد.

او تصور می‌کرد با این اقدامات شرایطی مهیا می‌شود که مانع بروز انقلاباتی نظیر آنچه در روسیه اتفاق افتاد خواهد بود. کتاب کوچکی که نشر کتاب فردا با عنوان «سوسیالیسم» یا ترجمه حسام حسین زاده به بازار فرستاده است حاصل این نظر ماکس وبر بوده است. در ژوئن سال ۱۹۱۸ زمانی که یک سال از انقلاب اکتبر روسیه (۱۹۱۷) گذشته بود، ماکس وبر تصمیم گرفت سخنرانی برای یگان ارتش پادشاهی ارتش ایراد کند. بخشی که در واقع وظیفه‌اش دفاع در برابر تبلیغات دشمن بود. انتخاب این سوزه برای سخنرانی، در ادامه ذهنیتی بود که ماکس وبر داشت و برای خود چنین رسالتی قائل بود تا با ایراد این سخنرانی شتونگان خود را با

گردش روزگار برعکس است

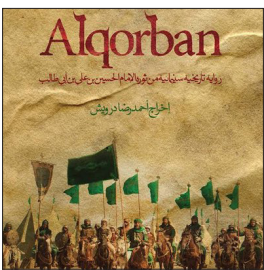

باغ بی برگی / خنده‌اش خونی ست اشک‌آمیز / جاودان بر اسب یال‌افشان زردش می‌چمد در آن / پادشاه فصل‌ها؛ پاییز. (مهدی اخوان ثالث)

طرح: جواد تکجو

با کاروان حله / اخبار هنر

رستاخیز؛ بهترین فیلم جشنواره بغداد

«رستاخیز» ساخته احمد رضا درویش بهترین فیلم هفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم بغداد شناخته شد. به گزارش خبرنگاری خبرآنلاین صفحه رسمی فیلم سینمایی «رستاخیز» در اینستاگرام اعلام کرد این فیلم سینمایی موفق شده جایزه بهترین فیلم در جشنواره بین‌المللی فیلم بغداد را کسب کند. جشنواره بین‌المللی فیلم بغداد با اکران فیلم «رستاخیز» که نام عربی آن «القریان» است، آغاز شد و شب

گذشته با اعلام نتایج داوری به کار خود پایان داد. «رستاخیز» که به روایتگری واقعه عاشورا می‌پردازد، در سری و دومین جشنواره فیلم فجر نیز ۹ سیمرغ بلورین از جمله سیمرغ بلورین بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین موسیقی را دریافت کرد. اکران این فیلم در تیرماه امسال واکنش‌های شدیدی را در پی داشت. به طوری که در پایان نخستین روز اکران، از پرده سینماها پایین آمد. مراجع تقلید و معترضان به نشان دادن چهره حضرت ابوالفضل (ع) در این فیلم اعتراض داشتند. طبق گفته جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی این فیلم پس از قرار دادن افکت نوری بر چهره بازنگر نقش حضرت عباس (ع) اکران خواهد شد. اتفاقی که هنوز کارگردان و تهیه‌کننده فیلم با این موافقت نکرده‌اند و وضعیت اکران این فیلم در ایران همچنان معلق است. رستاخیز از آن دسته فیلم‌هایی است که انتقادات بسیاری را به دنبال داشت و حتی کسانی که به نشان دادن چهرهٔ حضرت عباس در این فیلم اعتراضی نداشتند ساختار آن را نقد کرده و معتقدند بودند ریتیم فیلم و حس و حال حاکم بر آن توقع مخاطب را برآورده نمی‌کند.

تاکی به هوای خلد. خوانی ما را
یا در غم دوزخ بنشانی ما را
عمری‌ست زبیدلی به خود ساخته‌ایم
یارب از در خویش مرانی ما را
(مولانا عبدالقادر بدیل دهلوی، قرن یازدهم، رباعیات)

سوت‌بان

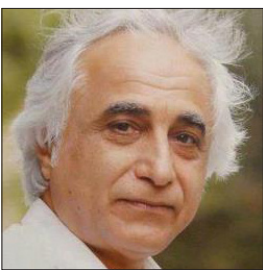

سوسیالیسم
نویسنده: ماکس وبر
مترجم: حسام حسین زاده
ناشر: کتاب فردا
قیمت: ۳ هزار و ۵۰۰ تومان
صفحه ۸۰

سوسیالیسم مکتوب آن در قالب کتابی کوچک منتشر شد تا این متن ساده و کارآمد برای درک سوسیالیسم مخاطبان بیشتری در جامعه آن روز آلمان داشته باشد. متن حاضر ترجمه همین کتاب است، البته حسام حسین زاده برای یکدستی متن بخش‌های ابتدایی این سخنرانی را که به صحبت‌های ماکس وبر با افسران ارتش اختصاص داشته کوتاه کرده و تنها به موضوع اصلی سخنرانی بسنده کرده است. در آخر باید اشاره کرد که این کتاب کوچک اما خواندنی و کارآمد در شناخت سوسیالیسم، در مجموعه‌ای منتشر شده است که نشر کتاب فردا با عنوان «کتابک» در دستور کار خود قرار داده است. کتاب‌هایی کوچک در قطع پالتویی و حجم کم که در برگیرنده سخنرانی‌ها، مناظره‌ها یا گفت‌وگوهای متفکران بزرگ است.

(منبع: مید و مه)

شمس لنگرودی بر صحنه تئاتر

شمس لنگرودی، شاعر، پژوهشگر و مورخ ادبی معاصر ایرانی در تماشاخانه باران با اجرای «عکس خوانی» به صحنه تئاتر می‌رود. بها مرشدی نویسنده و اجراگر این اثر با اعلام این خبر به خبرنگار هنرآنلاین گفت: این اجرا عکس خوانی نام دارد که از روی عکس‌هایی قدیمی و خانوادگی من تشکیل شده است. او ادامه داد: متن‌هایی را بر اساس این عکس‌ها نوشتیم که توسط من و آقای شمس

لنگرودی اجرا می‌شوند. مرشدی با ارائه توضیحاتی در مورد عکس خوانی بیان کرد: این تصاویر نشان داده می‌شوند و متن‌ها همراه با موسیقی روایت می‌شوند. می‌توان گفت، این شیوه روایت‌گری ایرانی به‌روز شده است و در واقع مانند همان پرده خوانی است. مرشدی حضور شمس لنگرودی در تئاتر را اتفاقی مهم دانست و اظهار کرد: عکس خوانی برای نخستین بار اجرا می‌شود. من پیش از این چنین نمونه‌ای تحت این عنوان ندیده‌ام، اما اگر بحث ترکیب مדיا‌های مختلف مطرح شود، می‌توان اسم پرפורمنس هم بر آن نهاد. آقای لنگرودی، سینما و موسیقی را تجربه کرده است اما برای نخستین بار به صحنه تئاتر می‌آید و این اتفاق مهمی است. این شاعر و نویسنده خاطر نشان کرد: عکس‌ها، نمی‌میان مرگ و زندگی دارند. در ستایش زندگی‌اند، اما با مردگان هم سروکار دارند. برنامه عکس خوانی به کارگردانی احسان گرابلی ۲۵ مهرماه دو ساعت ۱۹ و ۲۰:۳۰ در تماشاخانه باران اجرا می‌شود. محمدشمس لنگرودی، زاده ۲۶ آبان ۱۳۲۹ در لنگرود، شاعر و پژوهشگر و مورخ ادبی معاصر ایرانی و از اعضای کانون نویسندگان ایران است.

یا: لایحه‌ی... در جلسه‌ی امروز شورای نگهبان مطرح شد و در آن مغایرت با شرع و قانون اساسی دیده نشد.

نکته دیگری که در نگارش زبان فارسی باید به آن توجه کنیم این است که نباید دو جزء فعل مرکب را از هم دور کنیم. مثلاً نمی‌توانیم میان دو جزء فعل مرکب «بستگی می‌داشت» فاصله بیندازیم و بنویسیم:

_فاصله میان هر سطر آن بستگی به عواملی نظیر... می‌داشت.

درست آن است که بنویسیم: فاصله میان هر سطر آن به عواملی نظیر... بستگی می‌داشت. یا:

فاصله میان هر سطر آن به عواملی بستگی می‌داشت نظیر....

در یک مثال دیگر تأمل کنید:

_غلط: بستگی به تعریف تئوری به طور عام و تئوری جامعه‌شناسی به طور خاص دارد.

درست: بستگی دارد به تعریف تئوری به طور عام و تئوری جامعه‌شناسی به طور خاص.